

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P2970

[Total No. of Pages : 4

[5801]-521

T.Y. B.Com. (Semester - V)

356(D) : CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT - III
(Special Paper - III)
(CBCS) (2019 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Fill in the blanks (Any Five) :

[5]

- i) Group goals can achieve in _____ Management.
  - a) Co-operative
  - b) Company
  - c) Society
- ii) Co-operative principles are _____ of Rules.
  - a) Set
  - b) Law
  - c) Regulations
- iii) Human Resource management increases _____.
  - a) Profit
  - b) Productivity
  - c) Product
- iv) The scope of HRM is limited to _____.
  - a) Purchase
  - b) Saler
  - c) Training & Development
- v) Interview is the step in _____ process.
  - a) Recruitment
  - b) Retirement
  - c) Training

P.T.O.

vi) Vaikunthbhai Mehta Institute is situated at _____.

- a) Mumbai
- b) Pune
- c) Nagpur

B) Match the following : [5]

'A'

'B'

i) International co-operative Alliance	a) Essential for society
ii) VANICOM	b) Co-operative principles
iii) Management Principles	c) H.R.M.
iv) Performance Appraisal	d) Training Institute
v) Co-operative Management	e) International Body

Q2) Write short notes (any two) : [10]

- a) Functions of co-operative management
- b) Duties of Board of Directors
- c) Importance of Decision making
- d) Professionalisation in management

Q3) a) State the objectives of co-operative management. [8]

b) State the evaluation of co-operative management. [7]

Q4) a) Explain the human relationship in co-operatives. [8]

b) Define Decision making. State its importance. [7]

Total No. of Questions : 4]

P2970

[5801]-521

T.Y. B.Com. (Semester - V)

356(D) : CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT - III

सहकार आणि ग्रामिण विकास

(Special Paper - III)

(CBCS) (2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा (कोणत्याही पाच) [5]

i) समूह उद्दीष्टे ..... व्यवस्थापनात साध्य केले जातात.

अ) सहकारी

ब) कंपनी

क) सोसायटी

ii) सहकाराची तत्त्वे म्हणजे नियमांचा ..... होय.

अ) संच

ब) कायदा

क) नियमन

iii) मानव संसाधन व्यवस्थापन ..... वाढ करते

अ) नफा

ब) उत्पादकता

क) उत्पादन

iv) मानवी संसाधन व्यवस्थापनाची व्याप्ती ..... मर्यादीत आहे.

अ) खरेदीशी

ब) विक्रीशी

क) प्रशिक्षण आणि विकासाची

- v) मुलाखत ही ..... मधिल प्रक्रिया (पायरी) आहे.
 अ) भरती
 ब) निवृत्ती
 क) प्रशिक्षण
- vi) वैकुंठभाई मेहता इन्स्टीट्यूट ..... या ठिकाणी आहे.
 अ) मुंबई
 ब) पुणे
 क) नागपूर

- ब) खालील जोड्या जुळवा : [5]
'अ'	'ब'
i) आंतरराष्ट्रीय सहकारी परीषद	अ) सोसायटीसाठी आवश्यक
ii) व्हॅनिकॉम	ब) सहकाराची तत्वे
iii) व्यवस्थापन तत्वे	क) मानव संसाधन व्यवस्थापन
iv) कामगिरी मूल्यमापन	ड) प्रशिक्षण संख्या
v) सहकारी व्यवस्थापन	इ) आंतरराष्ट्रीय संघटना

- प्रश्न 2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]
- अ) सहकारी व्यवस्थापनाची कार्ये
 ब) संचालक मंडळाची कर्तव्ये
 क) निर्णय प्रक्रियेचे महत्व
 ड) व्यवस्थापनातील पेशा

- प्रश्न 3) अ) सहकारी व्यवस्थापनाची उद्दीष्टे सांगा. [8]
 ब) सहकारी व्यवस्थापनाचे मुल्यांकन करा. [7]

- प्रश्न 4) अ) सहकारातील मानवी संबंध स्पष्ट करा. [8]
 ब) निर्णय प्रक्रियेची व्याख्या द्या. त्याचे महत्व सांगा. [7]

